

Limiludekääpä

Svackporing

Skeletocutis borealis

Uhanalaisuusluokka (IUCN): silmälläpidettävä (NT)

Luonnehdinta

Limiludekääpä on monivuotinen, alustanmyötainen, keskikokoinen kääpä, joka on tuoreena juustomainen, kuivana kova. Vanhan itiöemän yläreuna on ulkoneva ja paksuuntunut tylpäksi lakiksi. Itiöemän selvärajainen reuna on valkoinen ja pullea. Pillipinnan väri vaihtelee valkoisesta vaalean lohenpunaiseen ja pililejä yleensä 6–7 millimetrillä. Limiludekääpä muistuttaa vaarantunutta väikkyludekääpää (*Skeletocutis stellae*), jonka pillit ovat pienempiä ja rakenne kova. Tuoreena limiludekääpä muistuttaa myös nuorta pikkukennokääpää (*Datronia stereoides*, vaarantunut), jonka pillit kuitenkin harmaantuvat kuivuessaan ja malto on kerroksinen, toisin kuin limiludekäävällä.

Elinympäristö ja levinneisyys

Limiludekääpä kasvaa pihlajassa, raidassa, tuomessa ja koi-vussa, joskus myös kuusessa kuolleissa mutta vielä kuoren peittämissä, ohuissa oksissa tai rangoissa, jotka ovat maasta koholla. Kasvupaikkoja ovat etenkin rehevät korvet ja puronvarret vanhoissa metsissä. Limiludekäävän esiintyminen painottuu Suomen itäosiin, eteläisimmästä ja pohjoisimmasta Suomesta laji puuttuu.

Nykytila ja uhkatekijät

Limiludekäävän kasvupaikat, korpimaiset, kosteat metsät ovat vähentyneet samoin kuin lahoppuun määrä. Sopivien kasvupaikkojen määrän väheneminen uhkaa lajia. Vain kolmannes limiludekäävän nykyisistä tunnetuista kasvupaikoista on suojeltu.

Hoitosuositukset

Limiludekäävän esiintymispaikka tulisi rajata metsänkäsittelyn ulkopuolelle ja esiintymispaikan ympäristö tulisi säilyttää jatkuvasti peitteisenä. Osa limiludekäävän esiintymispaikoista saattaa olla metsälain mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä, joiden ominaispiirteiden muuttaminen esimerkiksi avohakkuulla on kielletty. Monet limiludekäävän kasvupaikoista saattaisivat olla METSO-ohjelmaan sopivia runsaslahopuustoisia kangasmetsiä.

Lähteet

- Kotiranta, H., Saarenoksa, R. & Kytövuori, I. 2009: Aphyllophoroid fungi of Finland. *Norrinia* 19:1–223.
- Niemelä, T. 2005. Käävät, puiden sienet. Luonnontieteellinen keskusmu-
seo, Kasvimuseo, Helsinki. 319 s.

Kuva: Pekka Helo